

volilne postave za deželni zbor so se razbila. Nemška večina je sicer dovolila, da dobijo kmetijski poslanci še enega dežel. odbornika, toda za sebe so tudi se enega zahtevali. Tako bi se namesto šest v prihodnje volilo osem dežel. odbornikov. V to pa manjšina ni mogla privoliti. Zato sta obe stranki, večina in manjšina, vložila nova samostalna predloga, vsled katerih ostane število poslancev in dežel. odbornikov nespremenjeno, samo da se vpelje nova volilna skupina, v kateri smejo voliti vsi tisti, ki so bili dozdaj izključeni od volilne pravice. Večina je predlagala v seji dne 5. nov., da se za to splošno skupino dovoli 8 poslancev, manjšina pa 11. Po nasvetu večine naj se v onih štirih krajih, kjer se volijo od 1. 1897 po štirje poslanci v državni zbor — voli osem poslancev v dežel. zbor. Po nasvetu manjšine (Slovencev, konservativcev in bauernbündlarjev), naj bi se volili trije poslanci za mesto in trge, osem poslancev pa kmetijske občine. O tem se zdaj razpravlja. Je pa vprašanje, če se sprejme eden ali drugi izmed teh dveh predlogov. Po nasvetu večine bi štel deželni zbor v prihodnje 71 poslancev, po načrtu manjšine pa 74.

Še istega dne, 5. novem., se je o obeh predlogih razpravljalo v političnem odseku. Predlog večine se je sprejel — manjšina pa bo v zbornici zagovarjala svoj predlog.

Poprava železnične proge iz Celja v Velenje na Lavi.

Ko se je zidala železnična proga Celje-Velenje, so prebivalci na Lavi poleg Celja zahtevali, da se mora v železničnem nasipu napraviti tako širok vodotok, da ne bo nastopila nevarnost preplavljenja po Ložnici. Žal, da se na to zahtevo ni oziralo; napravil se je silno tesen vodotok in ob vsakem večjem deževju imajo posestniki na Lavi vodo v hišah in hlevih. Posebno ob jesenskih povodnjah je to silno bridko, ker ostajajo stanovanja skozi celo zimo mokra. Poslanec dr. Dečko je predlagal, naj se vodotok pri tem železničnem nasipu razširi, da ne bodo Lavčani v vedni nevarnosti preplavljenja. Ta predlog je vtemeljel dr. Dečko dne 6. novembra, ki se je potem izročil železničnemu odseku.

Istega dne je vtemeljel dr. Hrašovec svoj predlog zastran ustanovitve meščanske šole v Žalcu. G. dr. Hrašovec je utemeljeval svoj predlog blizu z istimi razlogi kakor teden poprej g. Žičkar sličen predlog zastran Sevnice. Pristavljaj je pa, da se nahajajo blizu Žalca razne tovarne; v Žalcu je središče pridelovanja in kupčije s spodnještajerskim hmeljem. Očitno je torej, da so tam prebivalci, ki zahtevajo višjo meščansko izobrazbo. Predlog se je izročil naučnemu odseku.

Meščanska šola v Sevnici.

Utemeljevanje predloga poslanca Žičkarja za ustanovitev meščanske šole v Sevnici.

Visoki deželni zbor! Odbor tržke občine Sevnica je v svoji seji dne 16. okt. 1903 jednoglasno sklenil poslati visokemu deželn. zboru prošnjo za ustanovitev trirazredne meščanske šole s slovenskim učnim jezikom z začetkom šolskega leta 1904. Na tej šoli bi se naj poučeval nemški jezik kot obvezni predmet. Ta prošnja tržke občine Sevnica je gotovo popolnoma opravičena, ako pomislimo, da v okraj. glavarstvih Celje, Brežice, Slovenjgradec in Konjice ni nobene take šole razum nemške deželne meščanske šole v Celju. Na ta način je zaprežena višja šolska izobrazba v materinem jeziku večini prebivalstva v imenovanih okrajnih glavarstvih, ki so večinoma Slovenci. Slovenci so pa ravno tako davkoplačevalci kakor Nemci, a vendar so, kakor sem že omenil, izključeni od meščanske šolske izobrazbe. Mi Slovenci imamo gotovo pravico zahtevati, da se nam za naš denar ustanovi taka šola. Seveda mora biti slovenska, ker je za naše slovensko ljudstvo; kajti dokazano je od mnogih pedagogov, da je izobrazba naroda v njemu tujem, nerazumljivem jeziku nemogoča. Na Štajerskem imamo sedaj 14 javnih meščanskih šol, javna dekliška meščanska šola v Celju se je lani dovolila in v letošnjem zasedanju se je zopet sklenilo, ustanoviti dve meščanski šoli in sicer v Knittelfeldu in Voitsbergu. Imeli bomo sedaj 17 javnih meščanskih šol in če še prištejemo 6 deželnih meščanskih šol, je skupaj 23 zavodov. Ker pa tvorijo, kakor znamo, Slovenci na Štajerskem eno tretjino prebivalstva, imajo pravico zahtevati, da je od teh 23 meščanskih šol 8 ali pa vsaj 7 slovenskih. Toda dozdaj nimamo niti ene slovenske meščanske šole. Tržka občina Sevnica omenja v svoji prošnji, katero sem predložil minoli teden, da prepusti deželni za ustanovitev šole popolnoma pripravo poslojce. Zato si usojam predlagati, da se ustanovi za

trg Sevnico in okraj javna trirazredna meščanska šola s slovenskim učnim jezikom in sicer začetkom prihodnjega šolskega leta. V formalnem oziru predlagam, da se izroči ta predlog v presojevanje in predlaganje naučnemu odseku. (Predlog, da se izroči naučnemu odseku, se sprejme.)

Upravna Sotla.

(Predlog poslanca Žičkarja.)

Visoki deželni zbor! S predlogom dežel. odbora, ki pride v prihodnji točki dnevnega reda na razpravo, o uravnavi potokov Sevnice, Močnik, Gabernica in in Sromlica, se jaz popolnoma strinjam, samo to prosim deželni odbor, da začne kmalu z delom, ker s tem zabrani veliko škodo, katero povzročujejo imenovani štirje potoki. Naj mi bo dovoljeno omeniti pri tej priliki še dve drugi reki v politič. okraju Brežice, ki povzročujeta tudi veliko škodo. To sta reki Sotla in Sava. L. 1899. se je sklenilo v deželnem zboru, da se začne z uravnavo Sotle, mejne reke med Štajersko in Hrvatsko. Hrvatska vlada je dala privoljenje k skupnemu postopanju ter je dostavila, da ne povzroča Sotla samo na štajerski, ampak tudi na hrvatski strani veliko škodo. Zato so leta 1901. to reko obhodili v njenem celem toku od Rogatca pa do izliva v Savo. Takrat so bili prisotni: zastopniki centralne vlade, namestništva, dežel. odbora kakor tudi zastopniki hrvatske vlade. Od vseh se je povdarjala nujna potreba uravnavanja Sotle. Pri tej komisiji se je še posebej povdarjala nevarnost, ki preti vasi Gregovci, katera leži ob Sotli. Zato se je sklenilo izločiti del Sotle pri Gregovcih iz načrtane uravnave in preskrbeti pri tej vasi primerne obrežne utrdbe. Toda do danes se še ni nič zgodilo! Niso se sestavili načrti za uravnavo Sotle niti za utrdbo obrežja pri Gregovcih. Zato prosim poklicane faktorje, deželni odbor in visoko vlado, naj vendar enkrat nekaj ukrene, da se zabrani daljna škoda. — Kar se tiče uravnave Save v okraju Sevnica pri vasi Brežice, se obrnem s posebno prošnjo do Nj. ekselence dežel. namestnika, naj vendar enkrat ukrene, da se izvrše tamošnje obrežne utrdbe. Obrežna polja je tam spodjeda reka 1. 1901 in 1902 v dolgotni 1000 met. in 15 m na široko. Spomladi letošnjega leta se nam je obljubilo, da se bodo obrežne utrdbe pri vasi Brežice še letos izvršile. Tudi bi se bilo to lahko storilo, ker je bilo vreme jako ugodno. Toda to leto se ni nič izvršilo in zopet bo pri prihodnjem nalivu velik del rodovitnih njiv in travnikov zginil v Savi. Zato prosim ekselenco g. dežel. namestnika in deželni odbor, naj v obrambo rodovitnih njiv in travnikov na obrežji Save pri vasi Brežice kmalu, najdalje pa do prihodnje spomladi, ukrene, da se izvrše potrebne obrežne utrdbe.

Politični ogled.

Državni zbor. Ta teden se zaključijo oziroma tudi odgodijo zasedanja vseh deželnih zborov, da se potem skliče državni zbor za dne 17. t. m.

Kako se ravna s slovenskimi uradniki. Nekemu slovenskemu davčnemu uradniku na Gornjem Štajerskem, ki je prosil za prestavljenje na Sp. Štajersko med Slovence, ker ne more, tako je navedel v prošnji, živi vsled narodne nestrpnosti svojih nemških tovarišev uradnikov in prebivalstva več med njimi, je odgovoril predstojnik graškega finančnega ravnateljstva, da si naj Slovenci, če se tako slabo počutijo na svojih mestih v nemških delih dežele, v bodoče sploh stvar prej premislijo, predno se odločijo stopiti v službo k davčnim uradom! Na Spod. Štajerskem so skoro sami nemški davčni uradniki, ki ne razumejo jezika ljudstva, ki se mu roga, ga zasramujejo z »bindišer troli« itd. In če želi slovenski uradnik službovati med svojim narodom, mu oholi nemški predpostavljati tako odgovori! Torej naši sinovi, katere smo s težavo izsolali, naj bi bili take-rekoč izključeni iz državnih služb. Ako kateri naduti nemški uradnik kaj zakrivi, prestavijo ga za kazen v kako mesto, kjer se mu še boljše godi. Nemški uradnik pa, kateremu le količkar ne ugaja v kakem kraju, prosi takoj za prestavljenje in nemudoma se mu ugodí. Pridnega slovenskega uradnika pa tako nesramno žalijo. Slovenski narod! ti plačuješ ravno tako krvni in denarni davek, vendar vsako pravico ti hočejo odrekati. Hočejo, da imaš samo dolžnosti, pravic pa nobenih! Proti temu moramo odločno ugovarjati! Naši sinovi so boljše državljani kakor prusofilski Nemci ozir. nemčurji. Slovenski narod, dvigni se in ne pusti, da te oholi nemški narodnjak tako žali! Sloven. poslanci!

Kranjski deželni zbor je bil v soboto, dne 7. t. mes. zaključen. Vsled ključovalnosti poslancev liberalne stranke in nemškega veleposestva, ki imajo v dežel. zboru večino, ni

mogel dežel. zbor delovati. Večina je odklonila vse predloge, katere je stavila katol.-narodna stranka kmetiskemu in delavskemu ljudstvu v korist. V nedeljo, dne 8. t. m. je imela kat.-narodna stranka shod v Cirknici, na katerem je ljudstvo obeh strank, liberalne in katoliško-narodne stranke, izreklo nezadovoljnost večini ter odobrilo zahteve in postopanje katoliško-narodnih poslancev v kranjskem dežel. zboru.

Sklicanje delegacij. Körber je bil v zadevi sklicanja delegacij pri cesarju. Baje bodo delegacije sklicane tekom štirih ali petih tednov.

Novo ogrsko ministrstvo je tako-le sestavljeno: Tisza predsedstvo in notranje zadeve, Lukacs finance, Tallian poljedelstvo, Hieronymi trgovino, Berzeviczy pouk, Ploz pravosodstvo, Nyiri deželno brambo, Czech hrvaški minister.

Sprememba državnozbornskega volilnega reda na narodnostni podlagi. Dr. Lueger je priobčil v dunajskem listu »Freisinnige Zeitung« članek, ki se bavi na temelju statističnih podatkov z narodnostnimi razmerami v avstrijski državni polovici in v katerem pisatelj zahteva, da se naj državnozbornski volilni red preustroji na podlagi narodnostnega momenta. Dr. Lueger je izračunal na podlagi statističnih podatkov, da bi prišlo, ako bi se volilna reforma izvršila na podlagi splošne in enake volilne pravice ter se dala avtonomija zgodovinskim individualnostim kraljestvom in deželam, a ne da bi se povečalo dosedanje število državnih poslancev, na Nemce 134 mandatov, na Čehe 158, na Poljake 85, na Slovence 17, na Hrvate 13, na Italijane 7, na Rumune 5, na Rusine 6 mandatov. Ako se pa upošteva celotno število posameznih narodov v vseh deželah in odstotno razmerje k celoti vsega avstrijskega prebivalstva, in se uvažuje edino le narodnostni moment, bi dobili Nemci 150 mandatov, Čehi 99, Poljaki 69, Slovenci 21, Srbohrvati 12, Italijani 13, Rumuni 5, in Rusini 56 mandatov. V prvem slučaju bi dobili Slovani 279, a v drugem slučaju 257 mandatov. Iz tega je razvidno, da kako nepravilno so zastopani Slovani na podlagi sedanjega krivičnega volilnega reda v državnem zboru in da mora prej ali slej priti do tega, da bodo v ti postavodajni korporaciji Slovani zastopani, kakor jim gre po božji in človeški pravici.

Balkansko vprašanje. Zahteve, katere sta sestavila avstrijski in ruski minister zunanjih zadev v Münstegu, glede dogodkov na Balkanu in katere sta državi poslali Turčiji, je ista zdaj odbila in jih noče sprejeti. Avstrija in Rusija pa ne moreta in ne smeta od svojih zahtev odstopiti ter sta sklenili odločno postopati proti Turčiji. Skrajni čas je, da se neusmiljeno morjenje krščanskih Bolgarov na Balkanu ustavi, sicer se začne v spomladi zopet ustaja in zopet bode tisoče ljudstva pomorjenega in dežela upostošena. Dolžnost Rusije in Avstrije je, da naredijo enkrat red na Balkanu ter da pokažejo Turčiji, da se ne dajo več za nos voditi kakor dozdaj.

Italijanski finančni minister Rosano se je dne 9. t. m. z revolverjem usmrtil. Bil je odvetnik in sedaj se je zvedelo, da ni imel pri svojih poslih popolnoma čistih rok. Samomori med ministri dosedaj še niso bili na dnevnem redu, a kakor kaže dogodek, pride kmalu tudi to v modo.

Davki v Italiji. Rimski listi se pritožujejo o izvanredno velikih davkih, ki jih morajo prebivalci v Rimu plačevati mestu in državi. Povprek plačuje na leto vsak prebivalec 90 lir občinskih davkov. Državi plača vsak prebivalec 143 lir davka. Tako torej plača vsak prebivalec 233 lir davka, in vendar so vse blagajne skoro prazne.

Dopisi.

Slovenjgradec. (Narodna nestrpnost naših nasprotnikov.) Slovenjegraški posilinemci so se predrznili napovedati bojkot Slovincem. Posilinemški trgovci: Pung-